

Onderwerp

Gebruik datawarehouse Gemeente Nijmegen en beleggen van het restrisico

Opsteller	Agethe Derkse	Behandeldatum	19 september 2023
Programma	Bestuur en Organisatie	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen		

Advies

1. Het juridisch restrisico bij het inrichten en gebruik van het datawarehouse te aanvaarden.
2. Het advies van de ethische commissie en de adviezen voor het implementeren van de noodzakelijke maatregelen over te nemen.

Aanleiding

De gemeente Nijmegen zet in op het steeds meer datagedreven werken om op basis hiervan te komen tot beter onderbouwde besluitvorming en beleidskeuzes. Om het datagedreven werken mogelijk te maken kan er niet alleen worden volstaan met wiskundige technieken en geanonimiseerde gegevens. We hebben in 2018 een datawarehouse aangeschaft en zijn vanaf dat moment gestart met de inrichting ervan. In dit datawarehouse worden gegevens uit landelijke basisregistraties en uit de eigen procesapplicaties opgeslagen met het doel ze te kunnen gebruiken voor het uitvoeren van (beleid)analyses. Omdat er ook persoonsgegevens worden verwerkt (o.a. opgeslagen) is het conform de Algemene verordening gegevensbescherming (verder AVG genoemd) noodzakelijk dat er een grondslag is voor het mogen verzamelen van persoonsgegevens in een datawarehouse. Aangezien er geen grondslag is die één op één van toepassing is op voornoemde verwerking van persoonsgegevens blijft er een juridisch restrisico over. Het is aan het College als verantwoordelijke om dit restrisico te aanvaarden. Om hierin een goede afweging te maken hebben we advies gevraagd aan de ethische commissie, adviescommissie van het College.

Beoogde impact

In de Stadsbegroting en in het door het College vastgestelde Digitaal Informatiebeleid is opgenomen het datagedreven werken in onze organisatie verder te professionaliseren. Het organiseren van een centrale plek waar data verzameld en verwerkt worden, maakt het mogelijk een algemene 'data-waarheid' te creëren. Daarbij fungeert het datawarehouse dan ook als enige bron voor data. Analyses worden niet langer uitgevoerd op verschillende, van elkaar afwijkende bronnen. In plaats daarvan zorgt het datawarehouse voor één plek met kwalitatieve, gevalideerde data. Het op één plek organiseren van de technische koppeling tussen bron en analyse heeft daarmee een aantal voordelen op het gebied van capaciteit en belasting van systemen. Dit sluit aan bij een aantal in de Stadsbegroting geformuleerde doelen activiteiten. Zo past het inrichten en gebruik van een datawarehouse en het doen van goede analyses bij het gestelde doel om een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie te zijn. Tegelijkertijd doen we dit dusdanig dat we hiermee invulling geven aan de in de Stadsbegroting geformuleerde activiteit om de identiteit van de Nijmegenaar te beschermen.

Argumenten

1.1 *Het verwerken van persoonsgegevens in een datawarehouse vereist een grondslag vanuit de AVG.*

De AVG schrijft voor dat een organisatie, voordat ze start met de verwerking van persoonsgegevens, hiervoor een gerechtvaardigd doel moet hebben. Er zijn hiervoor, limitatief zes verschillende grondslagen in de wet opgenomen. Op het verwerken van persoonsgegevens in het datawarehouse is geen van de grondslagen direct van toepassing. Er zijn echter wel aanknopingspunten bij de vijfde grondslag. Deze grondslag “de gegevens zijn noodzakelijk voor een goede uitoefening van de publiekrechtelijke taak” is daarmee de grondslag die het meest aansluit. Op basis van het ontbreken van een directe doelbinding bij het opslaan van data in het datawarehouse ontstaat een rechtmatigheidsrisico. Door alle privacy maatregelen die getroffen zijn om dit risico te minimaliseren resteert een gering juridisch restrisico. Met dit besluit aanvaardt het College het restrisico.

1.2 *Overige wettelijke bepalingen*

Ook in de gemeentewet, artikel 213a, is aansluiting te vinden die het gebruik van een datawarehouse mogelijk maken.

1.3 *DPIA (Data Protection Impact Assessment)*

Omdat er ook persoonsgegevens worden opgeslagen is het conform de AVG verplicht dat er een DPIA wordt uitgevoerd. Een DPIA geeft inzicht in de privacyrisico's die de verwerking van de data oplevert voor de betrokkenen. In de opgestelde DPIA voor het datawarehouse zijn maatregelen benoemd die we nemen om de risico's te beperken en/of te beheersen. De functionaris voor de gegevensbescherming moet de DPIA goedkeuren.

1.4 *Tijdelijke werkwijze*

Veel applicaties en services zijn er (technisch) nog niet op ingericht om grote hoeveelheden data ook zo te kunnen ontsluiten. Dit technische principe is dus nog niet toepasbaar op het uitvoeren van analyses waardoor het inzetten van een datawarehouse een noodzakelijke, tijdelijke werkwijze is. In de toekomst zullen meer applicaties en processen hun data wel rechtstreeks kunnen ontsluiten, zodat ze ook bruikbaar zijn voor analyses. Zodra deze nieuwe technieken technisch bruikbaar en financieel haalbaar zijn, stappen we hierop over en is het huidige datawarehouse niet meer noodzakelijk.

In de huidige situatie hebben we een werkwijze ontwikkeld om te blijven voldoen aan de wettelijke verplichtingen. De grootschaligheid van het datawarehouse maakt het een uitdaging om alle verwerkingen die plaatsvinden bij te houden en te toetsen op rechtmatigheid en privacy. Om dit goed en zorgvuldig te kunnen doen hebben we een stelsel van gegevensleveringsovereenkomsten (GLO's) en DPIA's ontwikkeld. Verantwoordelijkheden van eigenaren van de data en juridische kaders van degenen die ermee werken zijn hiermee geregeld en vastgelegd.

1.5 *Restrisico*

De gemeente Nijmegen heeft de wettelijke plicht diverse taken uit te voeren die van direct belang zijn voor haar inwoners. De gemeente Nijmegen wil voor de uitvoering van die taken de beschikbare middelen zo effectief mogelijk inzetten door slimmer gebruik te maken van data. De gemeente Nijmegen is als opdrachtgever verantwoordelijk voor het opzetten en implementeren van interne beheersingsmaatregelen om te blijven voldoen aan de voorschriften zoals

omschreven in de AVG. Met het gebruik van het datawarehouse mag de privacy van de inwoners niet in het geding zijn.

Met de toepassing van de grondslag van algemeen belang en de overige wettelijke artikelen blijft er een juridisch restrisico over voor het opslaan van gegevens in het datawarehouse. De gemeente heeft namelijk geen toestemming van de betrokkenen gevraagd en een vitaal belang voor alle inwoners is niet aanwezig. De inwoners kunnen de gemeente aanspreken op het feit dat het opslaan van persoonsgegevens in het datawarehouse niet volledig rechtmatig is.

We stellen dat het restrisico op basis van de mitigerende maatregel aanvaardbaar is.

1.6 *Voorlopig advies van de Functionaris voor de Gegevensbescherming*

Zie bijlage.

De functionaris voor de gegevensbescherming heeft op basis van de DPIA die is opgesteld voor het gebruik van het datawarehouse een voorlopig advies afgegeven.

Dit is een positief advies, mits het College akkoord gaat met het aanvaarden van het juridisch restrisico.

1.7 *Advies ethische commissie*

De ethische adviescommissie is gevraagd advies uit te brengen. De ethische commissie wijst erop dat nog niet alle geadviseerde maatregelen uit de DPIA zijn geïmplementeerd en hierdoor deels onnodig risico wordt gelopen. We nemen het advies ter harte om de maatregelen voor zover mogelijk dit jaar te implementeren. Een deel van de voorgestelde maatregelen kan echter pas gerealiseerd worden na aanschaf van een nieuw datawarehouse dat meer technische mogelijkheden in zich heeft om zaken goed te regelen.

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

Vervolg

De maatregelen opgenomen in de DPIA worden, voor zover nog niet gereed, in het derde kwartaal uitgewerkt en gerealiseerd.

Bijlage(n)

1. DPIA (2022) voor het datawarehouse
2. Voorlopig advies van de functionaris gegevensbescherming
3. Advies ethische commissie